

tanrininyasasi.org

Ek 7b: Boşanma Belgesi — Gerçekler ve Mitler

This page is part of the series on the unions God accepts and follows this sequence:

1. [Ek 7a: Bakireler, Dul Kadınlar ve Boşanmış Kadınlar: Tanrı'nın Kabul Ettiği Birlikler](#)
2. [Ek 7b: Boşanma Belgesi — Gerçekler ve Mitler](#) (Geçerli sayfa).
3. [Ek 7c: Markos 10:11-12 ve Zinada Sahte Eşitlik](#)
4. [Ek 7d: Sorular ve Cevaplar — Bakireler, Dul Kadınlar ve Boşanmış Kadınlar](#)

Kutsal Kitap'ta geçen “boşanma belgesi”, evlilikleri feshetmek ve yeni birliklere izin vermek için ilahi bir yetki olarak sıkça yanlış anlaşılır. Bu makale, Tesniye 24:1-4'teki [סֵפֶר כְּרִיתוּת] (sefer keritut)] ve Matta 5:31'deki [βιβλίον ἀποστασίας] (biblîon apostasíou)] ifadelerinin gerçek anlamını açıklayarak, gönderilen kadının yeniden evlenmekte serbest olduğunu öne süren sahte öğretileri reddeder. Yazılara dayanarak gösteriyoruz ki bu uygulama, insanların yüreklerinin katılığı sebebiyle Musa tarafından tolere edilmiş olsa da, hiçbir zaman Tanrı'dan gelen bir buyruk değildi. Bu analiz, Tanrı'ya göre evliliğin, kadını kocası ölünceye kadar ona bağlayan ruhsal bir birlik olduğunu ve “boşanma belgesi”nin bu bağı çözmediğini, erkek hayatta olduğu sürece kadını bağlı kıldığını vurgular.

SORU: *Kutsal Kitap'ta bahsedilen boşanma belgesi nedir?*

YANIT: Çoğu Yahudi ve Hristiyan önderin öğrettiğinin aksine, böyle bir “boşanma belgesi” hakkında ilahi bir talimat yoktur — hele ki bu belgeyi alan kadının yeni bir evliliğe girmekte serbest olduğu düşüncesi hiç yoktur.

Musa, “boşanma belgesi”nden yalnızca Tesniye 24:1-4'teki bir örneğin parçası olarak söz eder; amacı, pasajda yer alan asıl buyruğa ulaşmaktır: **ilk kocanın, kadının başka bir erkekle yatmış olması hâlinde, eski karısıyla yeniden yatmasının yasaklanması** (bkz. Yeremya 3:1). Bu arada, ilk koca onu geri bile alabilirdi — fakat artık onunla ilişkide bulunamazdı; Abşalom tarafından kirletilen cariyelerle ilgili Davut örneğinde gördüğümüz gibi (2 Samuel 20:3).

Musa'nın yalnızca bir durumu örneklediğinin başlıca kanıtı, metinde bağlaç כִּי (ki, “eğer”)’nin tekrar edilmesidir: **Eğer** bir adam bir kadın alırsa... **Eğer** onda edepsiz bir şey [עָרְוָה, **ervah**, “çıplaklık”] bulursa... **Eğer** ikinci koca ölürse... Musa, retorik bir araç olarak olası bir senaryo kurar.

İsa, Musa'nın boşanmayı **yasaklamadığını** açıkça ortaya koydu; ancak bu, söz konusu pasajın resmi bir yetkilendirme olduğu anlamına gelmez. Nitekim Musa'nın boşanmaya **izin verdiği** bir pasaj yoktur. O, halkın yüreğinin katılığı karşısında yalnızca pasif bir tutum almıştır — ki bu halk yaklaşık 400 yıllık kölelikten yeni çıkmıştı.

Tesniye 24'ün bu yanlış anlaşılması çok eskidir. İsa'nın günlerinde **Rabbi Hillel** ve takipçileri de bu pasajdan, metinde bulunmayan bir şey çıkarmışlardı: bir erkeğin karısını “herhangi bir sebeple” gönderebileceği düşüncesi. (“Çıplaklık” עָרְוָה ile “herhangi bir sebep”in ne ilgisi vardır?)

İsa sonra bu hataları düzeltti:

1. πορνεία (**porneía** — edepsiz bir şey) tek kabul edilebilir sebep olarak vurgulandı.
2. Musa'nın, İsrail erkeklerinin yüreklerinin katılığı nedeniyle kadınlara yaptıklarına yalnızca müsamaha gösterdiği netleştirildi.
3. Dağdaki Vaaz'da, “boşanma belgesi”nden söz edip “Ama ben size derim ki” ifadesiyle sonuçlarken, İsa bu hukuki aracın ruhların ayrılığı için kullanılmasını yasakladı (Matta 5:31-32).

NOT: Yunanca πορνεία (*porneía*) sözcüğü, İbranicedeki עָרְוָה (*ervah*) ile eşdeğerdir. İbranice'de “çıplaklık” anlamına gelir, Yunanca'da “edepsiz bir şey”e genişletilmiştir. *Porneía*, zinayı [μοιχεία (*moicheía*)] kapsamaz; çünkü Kutsal Kitap zamanlarında cezası ölümdü. Matta 5:32'de İsa her iki kelimeyi de aynı cümlede kullanarak bunların iki farklı şey olduğunu göstermiştir.

Musa boşanma hakkında hiçbir şey öğretmediyse bunun nedeni Tanrı'nın ona böyle bir talimat vermemiş olmasıdır — sonuçta Musa sadıktı ve yalnızca Tanrı'dan işittiğini konuşurdu.

Kelimenin tam anlamıyla “ayrılık kitabı” ya da “boşanma belgesi” demek olan **sefer keritut** ifadesi, tüm Tora'da yalnızca bir kez — tam da Tesniye 24:1-4'te — geçer. Başka bir deyişle, Musa hiçbir yerde erkeklere eşlerini göndermek için bu belgeyi kullanmalarını öğretmemiştir. Bu da onun **zaten var olan bir uygulama** olduğunu, Mısır'daki esaret döneminden miras kaldığını gösterir. Musa, zaten yapılmakta olan bir şeyden söz etmiş, ancak bunu ilahi bir buyruk olarak talim etmemiştir. Unutmamak gerekir ki Musa'nın kendisi de bundan yaklaşık kırk yıl önce Mısır'da yaşamış ve bu tür bir hukuki aracı elbette bilmiştir.

Tora'nın dışında, Tanah da **sefer keritut** ifadesini yalnızca iki kez kullanır — her ikisi de mecazi olarak, Tanrı ile İsrail arasındaki ilişkiye atfen (Yeremya 3:8 ve Yeşaya 50:1).

Bu iki sembolik kullanımda da, Tanrı İsrail'e "boşanma belgesi" verdi diye milletin başka ilahlara bağlanmakta serbest olduğu sonucu çıkmaz. Aksine, ruhsal ihanet metin boyunca kınanır. Başka bir deyişle, **bu "boşanma belgesi" yeni bir birlikteliğe — mecazen bile — kadına izin vermez.**

İsa da bu belgeyi, ruhların ayrılığını yasallaştırmak için Tanrı tarafından yetkilendirilmiş bir şey olarak hiç tanımadı. İncil'lerde iki kez Matta'da, bir kez de paralel anlatıda Markos'ta geçer (Markos 10:4):

1. Matta 19:7-8: Ferisiler bu belgeden söz eder; İsa da Musa'nın bu belgenin kullanılmasına, yüreklerinin katılığı nedeniyle yalnızca **epétrepse** ("izin verdiğini") söyler — yani bunun Tanrı buyruğu olmadığını.

2. Matta 5:31-32, Dağdaki Vaaz'da, İsa şöyle der:

"Şöyle denmiştir: 'Kim karısını boşarsa, ona bir boşanma belgesi versin.' Ama ben size derim ki: karısını, **porneía** sebebi dışında boşayan, onu zinaya sürükler; ve boşanmış bir kadınla evlenen kişi **zina eder.**"

Dolayısıyla, sözde "boşanma belgesi" hiçbir zaman ilahi bir yetkilendirme olmamış, yalnızca halkın yüreğinin katılığı nedeniyle Musa'nın müsamaha gösterdiği bir şey olmuştur. Kutsal Yazıların hiçbir yerinde, bu belgeyi alan kadının ruhen serbest kaldığı ve başka bir erkekle birleşmekte özgür olduğu fikri desteklenmez. Bu düşüncenin Kelam'da temeli yoktur ve bir mittir. İsa'nın açık ve doğrudan öğretisi bu gerçeği teyit eder.